

CRITERIS AMBIENTALS PER A L'ÚS DE PINTURES I VERNISSOS A LA UdG

1. Introducció:

Les fórmules de pintura són múltiples i diverses, gairebé il·limitades. En les **pintures i vernissos convencionals**, els seus elements bàsics són els dissolvents, aglutinants, pigments de color i diversos additius amb fins de conservació o per accelerar l'assecat, la majoria són productes sintètics derivats de la indústria petroquímica: metalls pesants (plom, cadmi, mercuri, etc.) i compostos orgànics volàtils (COVs) (xilè, toluè, fenols i formaldehids). Algunes d'aquestes substàncies són **problemàtiques tant per a la salut com per al medi ambient**, per tant es recomana utilitzar pintures i vernissos amb **certificació d'etiqueta ecològica o ecoetiqueta**, ja que són la garantia de compliment d'una sèrie de requisits que eviten o redueixen al mínim l'impacte sobre el medi i les persones.

A diferència de les altres pintures, les ecoetiquetades tenen un contingut d'aigua més elevat i són solubles en aigua, per tant, contenen substàncies menys nocives per al medi ambient, ja que moltes d'elles es fan en base a matèries primeres d'origen vegetal i/o mineral que no contaminen ni en la seva producció ni en la seva aplicació i tenen com a benefici, entre d'altres, que són aptes per a persones amb al·lèrgies.

L'opció de la UdG per als productes amb ecoetiqueta s'ha anat consolidant, tal com es recull en diferents documents sobre compra verda de productes i serveis a la UdG:

<https://www.udg.edu/ca/compromis-social/Arees/Sostenibilitat/En-que-treballem/Recursos/Compra-verda>

Les ecoetiquetes suposen una garantia ambiental ja que les atorga una institució independent que certifica que el producte genera menys impactes ambientals durant tot el seu cicle de vida que un altre producte equivalent. L'organisme que atorga les ecoetiquetes ha analitzat prèviament cada categoria de producte, ha determinat quins són els aspectes ambientals més importants a considerar, i ha establert uns criteris que han d'acomplir els productes que vulguin optar a tenir l'ecoetiqueta. Això és un avantatge de cara als consumidors, ja que d'aquesta manera no han de cercar una informació extensa i sovint difícil d'obtenir.

La UdG considera que els productes utilitzats en tasques de pintura han de disposar d'etiqueta ambiental, l'ús ha de ser eficient i el manteniment baix, en resum, que comporti beneficis per al medi ambient i cap efecte advers sobre la salut.

2. Objectius de l'etiqueta ambiental

L'etiqueta ambiental de "pintures i vernissos de baixes emissions i baixos contaminants" pot ser adjudicada a productes que, més enllà de les normes legals, tenen com a objectiu complir que:

- Es fabriquen amb substàncies i materials de baix impacte sobre la medi ambient
- Tenen baixes emissions durant el processament
- No contenen contaminants que puguin tenir un impacte negatiu durant tot el seu cicle de vida: fabricació, ús i eliminació

2.1. Descripció dels criteris

L'ús de "pintures i vernissos de baixa emissió i baixos contaminants" a base d'aigua no sols ajudarà a reduir l'alliberament de dissolvents orgànics a l'atmosfera, sinó també a la contaminació de l'aire interior. Amb l'etiqueta ambiental dels productes de la pintura i vernissos es garanteix que s'ha avaluat una sèrie de criteris ambientals que també inclouen una bona praxis i per tant una reducció de residus.

2.1.1 En aquesta categoria de pintures i vernissos per interior i exterior la Comissió Europea determina:

- **Incloure:** pintures i vernissos, tints per a fustes i productes afins destinats a acabats i decoració per a:
 - Recobriments i pintures de sols
 - Productes de pintura tintats pels distribuïdors a demanda
 - Sistemes de tintat
 - Pintures decoratives en fórmules líquides o en pasta fabricades a demanda
 - Pintures i tints per a fusta i sols
 - Recobriments per a obra i metall, i les imprimacions i capes de fondo.
- **No incloure:**
 - Recobriments antiincrustants;
 - Productes per a la conservació per a la impregnació de fustes
 - Recobriments per a usos industrials i professionals especials (els molt resistents)
 - Recobriments en pols

- Recobriments en pols guarits per llum ultraviolada
- Pinturas destinades principalment per a vehicles
- Productes com olis i ceres
- Càrregues definides en la norma EN ISO 4618 de 2015 sobre materials de recobriments
- Pintures per a la senyalització vial

2.1.2 La Comissió Europea estableix per a les pintures i vernissos inclosos en aquesta categoria els següents criteris a per al seu ecoetiquetatge:

1. Pigments blancs i resistència al fregament humit
2. Diòxid de titani
3. Ús eficient
 - a) Rendiment
 - b) Resistència a l'aigua
 - c) Adherència
 - d) Abrasió
 - e) Intempèrie
 - f) Permeabilitat al vapor d'aigua
 - g) Permeabilitat a l'aigua líquida
 - h) Resistència als fongs
 - i) Fissures
 - j) Resistència als àlcalis
 - k) Resistència a la corrosió
4. Compostos orgànics volàtils i semivolàtils (COV y COSV)
5. Restricció de les substàncies i mesclades perilloses
 - a) Restriccions generals aplicables a les classificacions de perill i riscos
 - b) Restriccions aplicables a les substàncies extremadament preocupants
 - c) Restriccions aplicables a les substàncies perilloses específiques
6. Informació al consumidor
7. Informació que figura en la etiqueta ecològica de la UE o equivalents

Els paràmetres ambientals d'aquests criteris venen especificats en aquest enllaç:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0312&from=EN>

Altres consideracions importants:

- La pintura ha de tenir una **qualitat i rendiment elevats** per tal de garantir la longevitat del producte i reduir els efectes globals del cycle de vida de les pintures, en aquest sentit, també cal destacar la importància d'evitar l'ús de substàncies orgàniques volàtils i semivolàtils en les fórmules de les pintures i vernissos.
- El producte final de pintura o vernís **no pot classificar-se com a tòxic, molt tòxic**, perillós per al medi ambient, carcinogen, tòxic per a la funció reproductora, nociu, corrosiu, mutagènic ni irritant, en virtut de la **legislació europea en matèria d'etiquetat de productes**.

2.2. Algunes etiquetes ecològiques reglamentades per a pintures i vernissos:

	ÁMBITO: EUROPA. Etiqueta ecológica de la Unión Europea - EU Ecolabel http://www.eco-label.com/spanish/		ÁMBITO: PAISES NÓRDICOS. Cigne Escandinau - Miljömärkt Swan http://www.svanen.nu/Eng/
	ÁMBITO: ESPAÑA. AENOR Medio Ambiente http://www.aenor.es/		ÁMBITO: FRANCIA. NF Environnement http://www.marque-nf.com/
	ÁMBITO: ALEMANIA. Ángel Azul - Umweltzeichen Weil http://www.blauer-engel.de/		ÁMBITO: AUSTRIA. Umweltzeichen http://www.umweltzeichen.at/
	ÁMBITO: CANADÁ. Environmental Choice http://www.ecologo.org/en/		ÁMBITO: ESTADOS UNIDOS. Green Seal http://www.greenseal.org/
	ÁMBITO: JAPÓN. Eco-Mark http://www.jeas.org		ÁMBITO: TAIWAN. Green-Mark http://www.greenmark.itri.org.tw
	Red Mundial de Etiquetado Ecológico (GEN) http://www.gen.gr.jp/ Asociación internacional de sistemas multicriterio de etiquetado ecológico (ISO Tipo I). Fundada en el año 1994. Asociación sin ánimo de lucro que agrupa organizaciones que gestionan programas de etiquetado ecológico, con el fin de promover, mejorar y desarrollar el ecoetiquetado. Miembros: 26 programas nacionales (y de ámbito supranacional) de los 5 continentes. Más de las 3/4 partes de todos los sistemas de etiquetado ecológico a nivel mundial son miembros del GEN.		

3. Gestió dels residus o reciclatge i altres elements de gestió

- Comprar la quantitat necessària de producte per tal **que no en sobri**, i en envasos grans en comptes de petits.
- **Reutilitzar les restes** de pintura per a altres usos.
- Atendre a la consideració de **residus perillosos** amb codi LER 200127, per tant cal portar-los a la deixalleria o fer que un gestor autoritzat se'n faci càrrec.
- Comprovar que els residus d'algunes pintures naturals poden ser **biodegradables**, i alguns són compostables, per tant no es consideren residus perillosos o especials.

4. Bones pràctiques

- Utilitzar materials que no necessiten ser pintats, com ara estructures prefabricades o recobrint amb material sonoreductor.
- Seguir les recomanacions del fabricant amb relació a la manera de pintar i les quantitats a utilitzar.
- Utilitzar resines naturals i/o animals i pintures sense additius sempre que la normativa de riscos ho permeti (per característiques de resistència al foc).
- En cas que es vulgui pintar amb pintures de color que no existeixin en catàleg, és preferible fer servir la pintura amb certificació ecològica blanca tenyida amb un colorant natural.
- En l'ús de pintures i vernissos no incloses en la categoria, evitar esmalts o pintures a l'oli per la seva perillositat. En cas que les pintures desprenguin una olor forta, val més evitar-les, ja que segurament contenen molts dissolvents. Es poden utilitzar remeis naturals, com ara barrejar oli de llinosa i pigments de colors.
- Netejar els pinzells i/o altres elements amb aigua o amb dissolvents fets amb essències de cítrics, en comptes de fer-ho amb aiguarràs.
- Mantenir les parets netes, per evitar haver de pintar més sovint. El fet de pintar amb colors clars dona més lluminositat i ajuda a disminuir el consum energètic.